

Pracovník provozu chemické čistírny a provozu mokrého čištění (kód: 31-019-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo pro místní rozvoj
Skupina oborů: Textilní výroba a oděvnictví (kód: 31)
Týká se povolání: Pracovník prádelen a čistíren
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Orientace v sortimentu textilních materiálů a výrobků	3
Příjem oděvů a textilních výrobků v provozu chemické čistírny a v provozu mokrého čištění	3
Třídění zakázek před čištěním a volba způsobu čištění	3
Volba technologického postupu chemického čištění s použitím perchloretylenu nebo jiných rozpouštědel	3
Volba technologického postupu mokrého čištění	3
Chemické čištění oděvů a textilních výrobků s použitím PER nebo KWL	3
Mokré čištění oděvů a textilních výrobků	3
Provádění různých druhů chemických úprav v rámci procesu čištění oděvů a textilních výrobků	3
Třídění oděvů a textilních výrobků po procesu čištění	3
Žehlení oděvů a textilních výrobků	3
Zprostředkování opravy a úpravy oděvů a textilních výrobků	3
Balení oděvů a textilních výrobků a uskladnění v meziskladu vyčištěných zakázek	3
Expedice vyčištěných zakázek	3
Dodržování zásad ochrany životního prostředí při procesu chemického čištění	3
Dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci	3
Provádění hygienicko-sanitační činnosti v čistírenských provozech a dodržování hygienických předpisů	3

Platnost standardu

Standard je platný od:

Kritéria a způsoby hodnocení

Orientace v sortimentu textilních materiálů a výrobků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Rozeznat materiálové složení textilních vláken	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
b) Rozeznat základní druhy textilií	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
c) Správně začlenit výrobek podle druhového sortimentu textilních výrobků a oděvů	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
d) Správně začlenit výrobek podle velikostního sortimentu textilních výrobků a oděvů	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním

Je třeba splnit všechna kritéria.

Příjem oděvů a textilních výrobků v provozu chemické čistírny a v provozu mokrého čištění

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Postupovat při příjmu podle správného toku znečištěných oděvů a textilních výrobků od zákazníka přes sběrný až do čistírny	Praktické předvedení
b) Vyplnit příjmový list	Písemně
c) Převzít oděvy a textilní výrobky do čistírny a identifikovat poškození a vady při příjmu	Praktické předvedení a slovní vyjádření
d) Značit oděvy a textilní výrobky, značit zjištěná poškození a vady	Praktické předvedení
e) Obsluhovat elektronická značkovací a čtecí zařízení	Praktické předvedení
f) Obsluhovat elektronické registrační zařízení pro registraci zakázek a tržeb	Praktické předvedení
g) Uskladnit znečištěné oděvy a textilní výrobky v meziskladu s přihlédnutím k druhu oděvů, textilních výrobků, stupně znečištění a požadované technologie čištění	Praktické předvedení
h) Dodržovat reklamační řád provozovny	Praktické předvedení
i) Dodržovat platné zákonné předpisy v oblasti objektivní odpovědnosti za vady, upozornit zákazníka na nevhodnost požadované služby	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Třídění zakázek před čištěním a volba způsobu čištění

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Třídít oděvy a textilní výrobky podle sortimentu, stupně zašpinění, barvy a druhu materiálu	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
b) Identifikovat symboly ošetřování a rozhodnout o jejich vlivu na volbu technologického procesu	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
c) Rozhodnout o druhu použitého způsobu čištění, volit mezi rozpouštědly PER, KWL a/nebo mokrým čištěním	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
d) Třídít zakázky a uskladnit v meziskladech pro jednotlivé technologické metody čištění	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním

Je třeba splnit všechna kritéria.

Volba technologického postupu chemického čištění s použitím perchloretylenu nebo jiných rozpouštědel

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Třídít oděvy a textilní výrobky podle sortimentu, stupně zašpinění, barvy a druhu materiálu	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
b) Zvolit a předvést detašovací postupy	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
c) Vytvořit náplň čisticího stroje	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
d) Zvolit správný technologický postup pro chemické čištění různých druhů oděvů textilních výrobků	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
e) Stanovit počet a druh lázní, čas praní, teplotu a čas zpětného získávání PER nebo KWL	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
f) Stanovit vhodný zesilovací prostředek a jeho dávkování	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
g) Stanovit jiné vhodné přídavné prostředky a jejich dávkování	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
h) Stanovit vhodné postupy pro ochranu oděvů a textilních výrobků před procesem chemického čištění	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
i) Stanovit vhodný postup pro používání destilačního a filtračního zařízení chemického čisticího stroje	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
j) Číst jednoduché schéma a návod k obsluze chemického čisticího stroje PER nebo KWL	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním

Je třeba splnit všechna kritéria.

Volba technologického postupu mokrého čištění

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Třídít oděvy a textilní výrobky podle sortimentu, stupně zašpinění, barvy a druhu materiálu	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
b) Zvolit a předvést detašovací postupy	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
c) Vytvořit náplň pracího stroje	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
d) Zvolit správný technologický postup pro mokré čištění různých druhů oděvů textilních výrobků	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
e) Stanovit počet a druh lázní, čas praní, výšku hladiny, teplotu a čas praní, velikost otáček praní a odstředování	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
f) Stanovit vhodný prací prostředek a jeho dávkování	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
g) Stanovit jiné vhodné přídatné prostředky a jejich dávkování	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
h) Stanovit vhodné postupy pro ochranu oděvů a textilních výrobků před procesem mokrého čištění	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
i) Stanovit vhodný technologický postup sušení oděvů a textilních výrobků, stanovení technologických podmínek sušení	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
j) Číst jednoduché schéma a návod k obsluze pracího a sušicího stroje	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním

Je třeba splnit všechna kritéria.

Chemické čištění oděvů a textilních výrobků s použitím PER nebo KWL

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Odměřit a dávkovat zesilovací a jiné prostředky	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
b) Vizuálně kontrolovat správné připojení čisticího stroje na zdroj prací vody, páry, tlakového vzduchu a elektrického proudu	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
c) Vložit připravenou náplň do čisticího stroje	Praktické předvedení
d) Nastavit požadované hodnoty technologických podmínek chemického čištění a spuštění procesu čištění	Praktické předvedení
e) Obsluhovat čisticí stroj a řešit krizové situace	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
f) Obsluhovat počítačem řízený čisticí stroj, komunikovat s ostatními provozny čistírny a řešit krizové situace	Praktické předvedení
g) Použít destilačního zařízení, filtračního zařízení PER nebo KWL, vyčistit filtry PER nebo KWL, vyčistit lapač hrubých nečistot, vyčistit vzduchové filtry, obsluhovat odlučovač kontaktní vody, obsluhovat vzduchový filtr s náplní aktivního uhlí	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Mokrý čišťení oděvů a textilních výrobků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Odměřit a dávkovat prací a jiné prostředky	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
b) Vizually kontrolovat správné připojení pracího stroje na zdroj prací vody, páry, tlakového vzduchu a elektrického proudu	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
c) Vložit připravenou náplň do pracího stroje	Praktické předvedení
d) Nastavit požadované hodnoty technologických podmínek mokrého čištění a spuštění procesu čištění	Praktické předvedení
e) Obsluhovat prací stroj a řešit krizové situace	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
f) Obsluhovat počítačem řízený prací stroj, komunikovat s ostatními provozny čistírny a řešit krizové situace	Praktické předvedení
g) Vyjmout náplň z pracího stroje a vložit náplň do sušicího stroje	Praktické předvedení
h) Nastavit požadované hodnoty technologických podmínek sušení v procesu mokrého čištění	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Provádění různých druhů chemických úprav v rámci procesu čištění oděvů a textilních výrobků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Stanovit vhodný technologický postup pro požadovanou chemickou úpravu oděvu nebo textilního výrobku	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
b) Odměřit a dávkovat prostředek chemické úpravy	Praktické předvedení
c) Provést chemickou úpravu v konkrétním čisticím stroji	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Třídění oděvů a textilních výrobků po procesu čištění

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Identifikovat důvody pro opakované čištění zakázek	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
b) Předvést opakované detašovací postupy	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
c) Rozhodnout o způsobu opakovaného čištění zakázky	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním

Je třeba splnit všechna kritéria.

Žehlení oděvů a textilních výrobků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Stanovit vhodný technologický postup žehlení zakázky	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
b) Zvolit vhodné stroje pro žehlení zakázky	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
c) Stanovit vhodné technologické podmínky žehlení zakázky na lisu, zejména teplotu, přítlak a čas	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
d) Stanovit vhodné technologické podmínky žehlení zakázky na ručním žehlicím stole, zejména teplotu, druh použité žehlicí plochy, využití působení přídavné páry a chladicího vzduchu	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
e) Stanovit vhodné technologické podmínky žehlení zakázky na napařovací tvarovací figuríně, zejména čas působení páry a průtočné množství tvarovacího vzduchu	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
f) Obsluhovat žehlicí lis, ruční žehlicí stůl, napařovací tvarovací figurínu, nastavit požadované technologické podmínky	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
g) Vyžehlit kalhoty pánského společenského obleku	Praktické předvedení
h) Vyžehlit sako pánského společenského obleku	Praktické předvedení
i) Vyžehlit pánskou košili	Praktické předvedení
j) Kontrolovat vyžehlené zakázky a identifikovat chyby žehlení	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zprostředkování opravy a úpravy oděvů a textilních výrobků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Identifikovat opravitelná poškození zakázek a navrhnout způsob opravy	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
b) Vyplnit zakázkový list pro opravy a úpravy zakázek	Písemně
c) Označit poškozená místa resp. místa určená k úpravě a expedovat	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Balení oděvů a textilních výrobků a uskladnění v meziskladu vyčištěných zakázek

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zvolit vhodný způsob balení vyčištěných zakázek	Slovní vyjádření
b) Třídít zakázky k expedici podle příjmových listů	Praktické předvedení
c) Obsluhovat elektronická značkovací a čtecí zařízení	Praktické předvedení
d) Obsluhovat balicí stroj, zabalit zakázky	Praktické předvedení
e) Vyplnit výdejní list a expedovat do meziskladu vyčištěných zakázek	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Expedice vyčištěných zakázek

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Dodržovat správný tok vyčištěných zakázek z čistírny k zákazníkovi	Praktické předvedení
b) Vyplnit výdejní list	Písemně
c) Obsluhovat elektronická značkovací a čtecí zařízení	Praktické předvedení
d) Odevzdat vyčištěné zakázky k expedici	Praktické předvedení
e) Obsluhovat elektronické registrační zařízení pro registraci zakázek a tržeb	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Dodržování zásad ochrany životního prostředí při procesu chemického čištění

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Použít povinná zařízení chemického čistícího stroje pro ochranu životního prostředí (např. čidla obsahu PER, filtrační zařízení s náplní aktivního uhlí, filtrační zařízení pro kontaktní vodu, zabezpečení stroje proti ekologickým haváriím apod.)	Praktické předvedení
b) Provést regeneraci absorpčního zařízení s náplní aktivního uhlí	Praktické předvedení
c) Provést řešení simulované ekologické havárie – úniku PER do záchytné vany stroje	Praktické předvedení
d) Vést předepsanou provozní evidenci chemického čištění	Písemně se slovním zdůvodněním ústním
e) Identifikovat a hlásit simulovanou poruchu čistícího stroje	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Identifikovat kritická místa v provozu pro vznik úrazů elektrickým proudem	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
b) Dodržovat zásady bezpečnosti práce s elektrickými stroji a zařízeními	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
c) Identifikovat kritická místa v provozu pro vznik úrazů popálením nebo opařením	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
d) Dodržovat zásady bezpečnosti práce s tepelnými stroji zařízeními	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
e) Identifikovat kritická místa v provozu pro vznik úrazů souvisejících s nebezpečnými chemickými látkami	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
f) Dodržovat zásady bezpečnosti práce s nebezpečnými chemickými látkami	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
g) Identifikovat kritická místa v provozu pro vznik požáru	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
h) Dodržovat zásady požární prevence a postup činností při vzniku požáru	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
i) Identifikovat kritická místa v provozu pro vznik ostatních úrazů (např. úrazy pohyblivými se částmi strojů, pádem z výšky apod.)	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
j) Dodržovat zásady bezpečnosti práce pro předcházení vzniku ostatních úrazů	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním

Je třeba splnit všechna kritéria.

Provádění hygienicko-sanitační činnosti v čistírenských provozech a dodržování hygienických předpisů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Dodržovat hygienické předpisy v kritických místech čistírenského provozu	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
b) Dodržovat hygienické předpisy a zásady osobní hygieny	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
c) Provádět sanitaci provozu, strojů a zařízení	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
d) Dodržovat zásady práce se silně kontaminovanými zakázkami	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním
e) Dodržovat zásady ochrany zdraví při práci	Praktické předvedení se slovním zdůvodněním ústním

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba stanoví, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy. Dále stanoví, které pomůcky uchazeč při zkoušce nesmí používat.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany (BOZP a PO).

Ověřování by mělo být pokud možno spojeno v navazující činnosti vedoucí k úplnému zhotovení služby praní a čištění prádla a oděvů nebo pronajímání prádla. Konkrétní skladbu zakázky určí zkoušející.

Uchazeč bude vyzván, aby v případě slovního zdůvodnění stručně vysvětlil definici pojmu, jeho uplatnění v praxi, podmínky a příklady použitého technologického procesu.

Při ověřování způsobilostí, zejména formou praktického předvedení, je třeba přihlížet k dodržování hygienických pravidel a zásad vedoucích k naplňování podmínky bezpečnosti práce v prádelnách a čistírnách oděvů a prádla. Dále je třeba posuzovat hospodárné využívání zdrojů energie, vody a chemických přípravků, dodržování ekologických principů při provádění služby, bezpečné provádění všech úkonů a časové zvládnání jednotlivých operací.

Při hodnocení způsobu zhotovení služby bude provedeno výsledné hodnocení vizuálně i sensoricky, bude provedena obvyklá kontrola kvality vyprání nebo vyčištění, příp. odstranění skvrn. Předmětem hodnocení bude i kreativita, manuální zručnost uchazeče a důraz bude kladen na bezpečnost práce a úsporu použitých prostředků.

Výsledné hodnocení

Zkoušení uchazeče provádí jeden zkoušející. Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do klasifikačního zápisu o zkoušce. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „vyhověl“ nebo „nevyhověl“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Návrh na výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč vyhověl pro všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč pro některou kompetenci nevyhověl.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou nebo před jedním autorizovaným zástupcem.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba musí mít nejméně střední vzdělání s maturitní zkouškou a současně musí splňovat jednu z následujících variant požadavků:

Střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání chemik prádelen a čistíren + střední vzdělání s maturitní zkouškou (v jiném oboru vzdělání) a alespoň 10 let praxe jako osoba odpovědná v oblasti praní a chemického čištění oděvů nebo ve funkci učitele odborných předmětů nebo odborného výcviku, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.

Vysokoškolské vzdělání se zaměřením textilním, oděvním, chemickým, strojírenským, elektrotechnickým nebo ekonomickým + alespoň 5 let praxe jako osoba odpovědná za činnosti v oblasti praní a chemické čištění oděvů nebo ve funkci učitele odborných předmětů nebo odborného výcviku, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, která nemá odbornou kvalifikaci podle příslušných ustanovení zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) a přípravu zaměřenou na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.

- Autorizovaná osoba musí mít základní dovednosti práce s počítačem a s internetem (stačí doložit čestné prohlášení).

- Autorizovaná osoba musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC, tisku jednotného osvědčení a zaslání s vyhodnocením elektronickou poštou (stačí doložit čestné prohlášení).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro zajištění zkoušky podle tohoto hodnotícího standardu je třeba mít k dispozici provozovnu chemické čistírny oděvů a mokrého čištění vybavenou na patřičné úrovni, tzn. minimálně následující materiálně-technické vybavení:

čistírna oděvů, která zajišťuje stálý příjem zakázek v provozovně a současně zajišťuje pravidelný svoz zakázek ze smluvních sběrů zakázek

provoz, který eviduje zakázky také elektronickou formou

provoz vybavený chemickým čisticím strojem na bázi PER (perchlorylén) se zachytem koncentrovaných par PER nebo chemickým čisticím strojem na bázi KWL; současně musí být provoz vybaven technologií pro mokré čištění, tj. pracím a sušícím strojem včetně potřebných pracích prostředků pro mokré čištění

provoz vybavený detašovacím stolem (nebo boxem), kompletní sadou polyfunkčních detašovacích prostředků

provoz vybavený žehlicím stolem pro studené žehlení (tj. s odsáváním par ze žehlicího stolu), žehlicí napařovací figurínou a žehlicím lisem

provoz vybavený pracím strojem s odstředováním (wash-extraktorem) a sušícím strojem pro běžné praní a sušení zakázek

K žádosti o autorizaci žadatel přiloží seznam svého materiálně technického vybavení pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně technické vybavení jiné organizace, přiloží k žádosti o autorizaci smlouvu o jeho využívání nebo pronájmu, která bude uzavřena nejméně na dobu pěti let.

Doba přípravy na zkoušku

Celková délka přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 10 až 15 minut.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková délka trvání vlastní zkoušky bez přestávek je 12 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být podle zadaných úkolů rozložena do více dnů.